

STANDARD č. 7 Prevence

Prevence (z lat. *praevenire*, předcházet) je soustava opatření, která mají předcházet nějakému nežádoucímu jevu, například nemocem, drogovým závislostem, zločinům, nehodám, neúspěchu ve škole, sociálním konfliktům, násilí, ekologickým katastrofám a podobně.

1. Typy prevence

- **Primární prevence** zkoumá předpoklady, podmínky a příčiny jevů, jimž se má bránit, a hledá způsoby, jak jim předcházet; bývá zaměřena na veškeré obyvatelstvo.
- **Sekundární prevence** se snaží příslušné jevy včas zachytit a bránit jejich prohlubování, šíření a podobně. Zaměřuje se na zvláště ohrožené skupiny, například mládež, menšiny nebo sociálně slabé.
- **Terciární prevence** se snaží zabránit opakování, například trestných činů, onemocnění, drogové závislosti a podobně. Je zaměřena na osoby právě vyléčené, propouštěné z výkonu trestu a podobně.

V sociální politice jde o soustavu opatření, v níž se jedná o předcházení, respektive zmírňování sociálních problémů.

1.1. Prevence – koncepční materiály

Při vytváření podmínek pro preventivní aktivity v oblasti sociálně-právní ochrany Městského úřadu v Českém Krumlově se úzce prolíná výkon státní správy a samosprávy, tedy výkon samostatné a přenesené působnosti.

Zákon o SPOD ukládá obci povinnost vytvářet předpoklady pro kulturní, sportovní a zájmovou činnost dětí.

Pro koordinaci a plánování preventivních aktivit realizovaných na území Města Český Krumlov (např. projektové výzvy, plánování služeb prevence a služeb zaměřených na podporu dětí a rodin) v samostatné působnosti zpracovává Město Český Krumlov koncepční materiály:

- Plán sociálních a souvisejících služeb města Český Krumlov
- Plán prevence kriminality
- Strategický plán rozvoje města Český Krumlov

2. Prevence sociálně-patologických jevů na území ORP Městského úřadu v Českém Krumlově

Pod pojmem **rizikové chování** se v kontextu rozumí zejména předcházení následujícím rizikovým jevům v chování žáků: záškoláctví, šikana, násilí, divácké násilí, kriminalita, delikvence, vandalismus, závislost na politickém a náboženském extremismu, rasismus, xenofobie, užívání

návykových látek (tabák, alkohol, omamné a psychotropní), onemocnění HIV/AIDS a další nemoci šířící se krevní cestou, poruchy příjmu potravy (mentální bulimie, mentální anorexie) a patologické hráčství.

Poruchy chování u dětí jsou definovány jako opakující se a trvalý (nejméně 6 měsíců) vzorec chování, který porušuje sociální normy a sociální očekávání přiměřená věku dítěte. Za poruchu chování tak nepovažujeme přestupky, které se vyskytují jednorázově, nebo se dvakrát opakují. V tomto případě může jít o impulzivní projev jedince, který vyplývá z jeho nezralosti. I těmto projevům však OSPOD věnuje pozornost, aby se zabránilo rozvoji vážnější poruchy.

Základním principem prevence rizikového chování u dětí a mládeže jsou výchova ke zdravému životnímu stylu, podpora osvojování si pozitivního sociálního chování a rozvoje sociálních kompetencí vedoucí k harmonickému rozvoji osobnosti. Podstatou primární prevence je kontinuita, systematickosti a komplexnosti preventivního působení s ohledem na věk dítěte a jeho aktuální prožívání světa.

Primární prevence rizikového chování je důležitou součástí činnosti všech škol na území ORP Městského úřadu v Českém Krumlově. Realizuje se v každé škole na základě vypracovaného Preventivního programu v součinnosti se Školním vzdělávacím programem v osnovách a učebních plánech Školního vzdělávacího programu a dalších dokumentů škol.

2.1. Vyhledávání a monitorování ohrožených dětí

Vyhledávání ohrožených dětí a jejich monitorování probíhá aktivně a systematicky.

- Při každém šetření sociální pracovník OSPOD monitoruje i dění kolem. Všimá si především hluku, nepřiměřeného dětského pláče v okolních domácnostech, potulujících se dětí v době, kdy by měly být ve škole apod.
- Rovněž přijímá připomínky od klientů k chování ostatních lidí či dětí, nebagatelizuje je, ale věnuje jim pozornost a prošetří je. Obdobně nakládá s připomínkami, které zaznamená v průběhu šetření od ostatních občanů.
- Každý sociální pracovník je ve svém správním obvodu v kontaktu s výchovným poradcem, školním preventistou místní základní, popř. střední školy. Přijímá od nich oznámení o dětech s projevy rizikového chování, nebo o dětech s podezřením, že jsou ze strany rodičů, nebo jiných osob týrány, zneužívány, nebo zanedbávány.
- Obdobně pracuje s místními obecními úřady, neziskovými organizacemi, poskytovateli sociálních služeb apod.

2.2. Preventivní aktivity

Městský úřad v Českém Krumlově, OSPOD v rámci preventivních aktivit spolupracuje s dalšími fyzickými osobami, právníckými osobami a orgány veřejné moci, zejména s orgány územní samosprávy, pověřenými osobami, poskytovateli sociálních služeb, zástupci škol a školských zařízení, Policií ČR, probační a mediační službou, soudem, státním zastupitelstvím, poskytovateli zdravotních služeb.

Orgán sociálně-právní ochrany dětí při Městském úřadu v Českém Krumlově zná místa a oblasti vyššího výskytu ohrožených dětí V jeho správním obvodu se jedná především o lokalitu obce Větřní.

Pro zlepšení práce s mládeží s projevy rizikového chování je vytvořen Multiteam. Zde se pravidelně schází zástupci Policie ČR, kteří jsou určení k práci s mládeží, státní zástupce, soudce, zástupce Probační a mediační služby, kurátoři pro děti a mládež z Městského úřadu v Kaplici a Českém Krumlově. Na setkání Multiteamu bývají přizváni další hosté, většinou se jedná o členy neziskových organizací, poskytovatele sociálních služeb, kteří se zabývají prací s dětmi s projevy rizikového chování, představují nové programy, informují o své činnosti apod. Cílem Multiteamu je zkvalitnit a zkoordinovat práci všech zúčastněných s dětmi s projevy rizikového chování. O nových

programech, přístupech, informují členové Multiteamu ostatní pracovníky OSPODU na pravidelných poradách odboru.

Odbor školství, sportu a mládeže, jehož oddělením je orgán sociálně-právní ochrany dětí, vypisuje grantové řízení pro volnočasové aktivity – viz. příloha č. 15.

Rada města Český Krumlov má zřízen jako poradní orgán Sociální komisi. Vedoucí SPOD sice není členem této komise, ale pravidelně se jí zúčastňuje jako přizvaný host. Zde se vyjadřuje k potřebám města v oblasti sociální. Město Český Krumlov každý rok vyhlašuje grantové řízení o oblasti sociální – viz. příloha č. 16.

Pod odbor školství, sportu a mládeže dále patří sport ve městě Český Krumlov, kde je vypisováno grantové řízení pro danou oblast. V případě potřeby může být požádán OSPOD o spolupráci.

Město Český Krumlov dále každoročně vyhlašuje grantové řízení pro studenty z nízkopříjmových rodin v Českém Krumlově.

Dalším multidisciplinárním týmem působícím na OSPOD MěÚ Český Krumlov je Komise pro sociálně-právní ochranu dětí. Členy Komise jsou zástupci školy, policisté, zástupci neziskového sektoru – ICOS o.p.s. Český Krumlov, zástupce pedagogicko-psychologické poradny. Jednotliví zástupci informují ostatní členy o svých aktivitách, vzájemně si předávají zkušenosti s jednotlivými preventivními programy pro děti a rodiny apod.

Orgán sociálně-právní ochrany dětí spolupracuje s ICOS o.p.s. Český Krumlov tak, že informuje své klienty o činnosti této o.p.s., doporučuje spolupráci s nimi, ze strany o.p.s. je informován o průběhu poskytované služby apod.

OSPOD doporučuje především tyto aktivity ICOSu o.p.s.:

Komplexní poradenství pro rodiny s dětmi

- Individuální poradenství
- Psychologické poradenství
- Rodinné poradenství a terapie
- Právní poradenství, včetně dluhového a finančního

Podpora rodin dalšími službami

- Podpora rodičovských kompetencí
- Doprovázení rodiny
- Asistované předávání
- Asistovaný kontakt

OSPOD velmi úzce spolupracuje se Střediskem výchovné péče Spirála Český Krumlov, kdy se snaží společně řešit tíživou situaci v rodinách klientů. Vzájemná konzultace probíhá buď telefonicky, nebo a společných setkáních, která jsou pořádána dle potřeby.

Další úzká spolupráce je s Probační a mediační službou v Českém Krumlově, která probíhá nejen v rámci výše zmiňovaného Multiteamu, ale i formou individuální konzultace, nebo spoluprací na probačním programu – Právo na každý den, Rodina Punkt.

Pracovník OSPOD je rovněž členem komise Komunitního plánování pro oblast děti a mládež – prevence sociálně patologických jevů. Zde cennými připomínkami a nápady koordinuje tvorbu preventivních programů pro děti a mládež v Českém Krumlově.

V oblasti náhradní rodinné péče podporuje OSPOD činnost Paventia zs Český Krumlov.

V případě potřeby, kdy je nutné informovat školy o např. legislativních změnách v oblasti SPOD, vystoupí pracovník OSPOD nebo vedoucí odboru na poradě ředitelů základních škol.

K předávání informací mezi jednotlivými pracovníky OSPOD dochází jednak neformálně v běžné komunikaci a jinak na pravidelných poradách oddělení, které se konají vždy v úterý dopoledne v kanceláři vedoucí odboru.

Příloha č. 17 - Mapa spolupracujících subjektů na území ORP Městského úřadu v Českém Krumlově

Přílohy standardu:

Příloha č. 18 - Program podpory volnočasových aktivit dětí a mládeže města Český Krumlov

Příloha č. 19 - Program podpory *"sociálních a souvisejících služeb"*

Příloha č. 20 - Nízkopříjmové rodiny

Příloha č. 21 - Mapa spolupracujících subjektů na území ORP Městského úřadu v Českém Krumlově